kinder ombudsman
het beste besluit:
geef kinderen invloed

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Per e-mail verzonden aan: -

Geachte heer Van Marum,

Met veel interesse heb ik kennisgenomen van uw Kamerbrief d.d. 4 september 2025 waarin u de strategie beschrijft in het kader van het beschermen, borgen en versterken van kinderrechten in de online omgeving. Het is goed om te zien dat u met het VN-Kinderrechtenverdrag in de hand niet alleen het recht op bescherming uitlicht, maar het brede palet aan kinderrechten benoemt die in de online omgeving even goed van toepassing zijn als in de offline omgeving, zoals het recht op spel en vrije tijd, op ontwikkeling en op participatie.

U geeft in uw brief aan dat u wil inzetten op vijf beleidslijnen. Hoewel ik positief ben over de algemene richting van uw strategie, plaats ik in deze brief een aantal kanttekeningen bij de strategie in het algemeen en bij de uitwerking van deze beleidslijnen.

Algemeen
Met betrekking tot de gehele strategie lees ik in uw brief niet terug hoe en waar de gekozen beleidslijnen zijn ingebed. Zo wordt er geen verwijzing gemaakt naar de Nederlandse Digitaliseringsstrategie en hoe uw strategie hierin ingebed is of kan worden. Ook is onduidelijk welke financiële middelen beschikbaar zijn of worden gesteld om dit beleid te verwezenlijken. Om doelgericht beleid te voeren, dient dit helder te zijn. Die taak is bij u belegd. Ik begrijp dat daarbij sprake is en moet zijn van samenwerking tussen diverse departementen, en dat één hiervan een coördinerende rol heeft. Tegelijkertijd geef ik u mee dat u, als aanspreekpunt, wel degene bent die de effectiviteit van de strategie en dus de implementatie en naleving van kinderrechten moet borgen. De vraag is hoe de betrokkenheid van verschillende departementen en de uitvoering van uw rol, zich vertaalt naar de praktijk. De versnipperde aanpak, zoals die nu in de praktijk bestaat, moet plaats maken voor een meer integrale aanpak vanuit de verschillende betrokken departementen.

In de strategie lees ik evenmin terug op welke wijze rekening wordt gehouden met de verschillen tussen kinderen, zoals leeftijdsverschillen of verschillen in genderidentiteit. Uit de publicatie uit 2024 van mijn eigen tweejaarlijkse onderzoek Als je het ons vraagt, komt onder meer naar voren dat jongeren die zich anders identificeren dan jongen of meisje, positiever zijn over hun online leven dan hun offline leven. Meisjes voelen zich daarentegen het vaakst onveilig online. In de strategie zou ik graag nadrukkelijker terug willen zien dat de groep kinderen en jongeren die gebruik maakt van digitale technologie divers is en dat hierdoor naast generiek beleid ook meer specifiek beleid dient te worden opgesteld.

Datum
25 september 2025

Onderwerp
Strategie kinderrechten online

Ons nummer:
[redacted]

Uw brief
4 september 2025

Uw kenmerk
2025-0000516392

Contactpersoon
-

Kinderombudsman
Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63
info@kinderombudsman.nl
www.kinderombudsman.nl

De Kinderombudsman is onderdeel van de Nationale ombudsman

Bovendien zie ik niet terug of en hoe gewerkt gaat worden aan gelijke toegang tot de digitale omgeving en voorzieningen voor kinderen. Het houdt weliswaar verband met het creëren van gelijke kansen dat onder beleidslijn 3 wordt uitgelicht, maar dit is niet per definitie hetzelfde als het faciliteren van gelijke toegang.

Beleidslijn 1: Wetgeving, handhaving en naleving
Bij het maken van wet- en regelgeving, raad ik aan een kinderrechtentoets te verrichten. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van de kinderrechtentoets zoals die door ons is ontwikkeld. Dit is behulpzaam bij het identificeren van de belangen van kinderen en hoe die zich verhouden tot andere belangen. Het maakt duidelijk welke kinderrechten in het geding zijn, stelt de discussie scherp en maakt overwegingen inzichtelijk. Ik wil u aanbevelen hier voortvarend mee aan de slag te gaan, omdat de naleving van kinderrechten in deze sector nog zeer te wensen overlaat. Ik mis in uw brief een tijdpad bij deze beleidslijn, hetgeen wel aan te raden valt.

Wat mij bij de handhaving en naleving opvalt, is dat het toezicht nog steeds gefragmenteerd wordt georganiseerd middels meerdere toezichthouders. Ik betwijfel of het op deze manier inrichten van het toezicht op de naleving van kinderrechten in de digitale omgeving, robuust en effectief zal zijn. De vraag is wie uiteindelijk verantwoordelijk is voor het geheel. U schrijft dat de verantwoordelijkheid voor de onafhankelijke toezichthouders bij de betrokken vakdepartementen ligt. Uw ministerie zal relevante thema's signaleren en deze, zo nodig, onder de aandacht brengen. Ik meen hieruit op te kunnen maken dat van een integraal toezicht geen sprake is. Dat vind ik een gemiste kans. Ook in het licht van het ontwikkelen, versterken en optimaliseren van kinderrechtenkennis en – expertise binnen het toezichthoudende domein, zou een van de departementen overkoepelend toezicht moeten houden, toegerust met voldoende financiële middelen.

Beleidslijn 2: Ouders en opvoeders beter toerusten
Sterk en doelgericht toezicht, zoals in uw brief staat, is essentieel. Niet alleen omdat de technologische ontwikkelingen ontzettend snel gaan, maar ook omdat een grote verantwoordelijkheid bij de ouders wordt neergelegd. Enerzijds is dit begrijpelijk omdat de ouders primair verantwoordelijk zijn voor de opvoeding, ontwikkeling en het welzijn van hun kind. Anderzijds worden ouders geconfronteerd met een technologische markt waarin bedrijven vooralsnog aan weinig tot geen specifieke en op kinderrechten gebaseerde wet- en regelgeving zijn gebonden. Uw andere Kamerbrief over de drie grote spelers op deze markt die niet aan een afname van het KIA hebben meegewerkt, maakt dit pijnlijk duidelijk.

Vanzelfsprekend ben ik een groot voorstander van het toerusten van ouders en het betrekken van hen bij het opstellen van beleid (beleidslijn 4). Tegelijkertijd ben ik ook kritisch. De verdeling van de verantwoordelijkheid voor het welzijn van kinderen is een balanceeroefening; het zijn niet enkel de ouders die toegerust moeten worden, maar ook de overheid om de eigen positieve verdragsverplichtingen na te kunnen komen. Dit verdient veel meer aandacht in de strategie.

Overigens laat dit onverlet dat ook de private sector verantwoordelijkheid draagt voor de borging en naleving van kinderrechten. Het Kinderrechtenverdrag mag zich formeel tot verdragsstaten richten, het

Kinderrechtencomité maakt in de General Comments 16 en 25 duidelijk dat ondernemingen de rechten van kinderen moeten respecteren, misbruik in de digitale wereld moeten voorkomen én moeten herstellen. De verdragsstaten – waaronder Nederland - hebben vervolgens de plicht om ervoor te zorgen dat bedrijven zich aan die verantwoordelijkheid houden.

Beleidslijn 3: Onderwijs als fundament voor digitale weerbaarheid
In uw Kamerbrief geeft u aan dat digitale geletterdheid een structurele en brede plaats binnen het onderwijs verdient, niet alleen op technisch vlak, maar ook op pedagogisch en ethisch vlak. U zet in op digitale weerbaarheid. Ik mis hierin echter hoe het gebruik van technologische toepassingen of voorzieningen, zoals Magister en Google, door scholen zelf een plek krijgt in de strategie. Dit verdient wel degelijk een plek in de strategie, juist vanwege privacy-, pedagogische- en ethische aspecten die hierbij spelen.

Beleidslijnen 4 en 5: 'Kinderen, jongeren en opvoeders betrekken als partners' en 'Faciliteren en versterken samenwerking netwerkpartners'
Het betrekken van kinderen, jongeren en ouders alsook het bredere maatschappelijk middenveld is bij dit thema onmisbaar. Graag wil ik u erop attenderen dat ik in het kader van de tweejaarlijkse monitoring 'als je het ons vraagt' onderzoek doe onder een groot aantal kinderen en jongeren. De online omgeving zal in de toekomst onderdeel hiervan zijn. Ik zal dan ook vanuit die rapportages kunnen bijdragen aan de uitwerking van deze beleidslijnen.

Tot slot
Kort samengevat onderschrijf ik de algemene richting die u in uw Kamerbrief uiteen heeft gezet. Voor wat betreft de verwezenlijking van de strategie doeleinden benadruk ik het belang van uw functie en de coördinerende taak en daarmee verantwoordelijkheid die bij u is belegd. Ik mis op een aantal belangrijke punten concretisering zoals tijdlijnen en financiële onderbouwing, en strategische en organisatorische inbedding van kinderrechten in de online omgeving. Daarnaast wordt een aantal essentiële aspecten niet geadresseerd. Met deze brief hoop ik u handvatten te hebben aangereikt om alsnog hiermee aan de slag te gaan.

Met vriendelijke groet,

Margrite Kalverboer
Kinderombudsvrouw

Een afschrift van deze brief wordt verstuurd naar de vaste Kamercommissie voor Digitale Zaken (DiZA).